

SZÉKESFEHÉRVÁR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztői hivatalos órák mindennap 9—11-ig.

A telefon száma: 47.

Szerkesztőség:

Szent-István utca 3. I. emelet, hova a lap szellemi részét illető minden közlemények intézendők.

Nyomda:

Csitári K. és társa nyomdája, Sas-utca, hova a lap szétküldésére vonatkozó felszólamlások intézendők. Telefon 60. sz.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt.
Fél évre 4 frt.
Negyed évre 2 frt.
Egyes szám ára 8 kr.

Kapható a szívtörzsdékben.

Kiadó hivatal:

Klökner Péter cs. és kir. udvari könyvkereskedése Székesfehérváron, hova az előfizetések küldendők és a hol a hirdetések felvételnek.

Telefon 11. sz.

Szabályrendeleteink és a bíróságok.

Az új sommás törvény több üdvös intézkedést hozott be az igazságszolgáltatás terén. A tárgyalógossági rendszer, mely tehetetlen szemlélő szerepére kárhoztatta a bírót a per folyamán s az ítélethez valóban s a mely tág teret nyújtott a feleknek s különösen jogtudó képviselőiknek az alaki igazság üres formáiban megengedett rabulistikai fogásokkal elhomályosítani az anyagi igazságot: lejártá magát, legalább a maga merevségében fent nem tartható.

Igaz, hogy az igazságkutatás, perritítás, bizonyítás mérlegelésének súlypontja a felek, s képviselőikről az új sommás eljárásban a bíróságra ment át s így az ítélo bíró hatalmi visszaélései, téves jogi felfogásának, mulasztásának sérelmes következményei a felekre súlyosabban nehezednek, de hisz mindama irányelvek, melyek a tárgyalagos rendszerben a felek szabadságát védtek, s a bírói önkény ellen védelmet nyújtottak, kihámozhatók a rendszer korhadt anyagából s mint ép gerendák beilleszthetők az új igazságszolgáltatás szervezésébe.

Sommás törvényünk 63. §-a szerint a helyhatósági szabályrendeletek, feltéve természetesen, hogy a magánjog terén alkalmazásuknak helye van, a bíróság által hivatalból alkalmazhatók, ha azokat a bíróság ismeri; a mennyiben pedig nem ismeri is, megismerésükhöz felhasználhat a felektől fel nem hozott forrásokat.

Szabályrendeleteink ezek szerint közeledtek a szabály jellegéhez; tehát fontosságuk a jogi alkalmazás terén növekedett.

A mint fentebb láttuk, szabályrendeleteink a bíróságok által hivatalból alkalmazhatók, ha a bíróság ismeri.

Önkéntelen felőltek az ember előtt e sorok olvasásánál, hogy a törvényhatóság, a város hatósága tett-e lépéseket azért, hogy szabályrendeletei az

egyesítelő bírának hiteles szövegben rendelkezésre álljanak. Azt hiszem, hogy minden lépés, mely szabályrendeleteinknek a peres eljárásban érvényesülését könnyíti: emeli a város területén törvényerejű szabályrendeletek tekintélyét, s másrészt a jogkereső teleknek is hasznára szolgál.

Elvégre itt az ideje, hogy egyszer már közigazgatásunk érdekében is, tartsunk valami rendezést, valami codificálást szabályrendeleteinkben.

Nem hinném, hogy azok között nem fordulnának elő ellentétes intézkedések, hogy a rokon tárgyú statutumok itt-ott egymásba ne vájjanak, hogy egyes intézkedések el ne avultak legyenek, hogy egyes intézkedések későbbi törvények s kormányrendeletekkel ne ellenkezzenek.

Másik oldala az éremnek azon körülmény, hogy a szabályrendeletek nyomtatott példányainak szövege leírásai hibák, sajtóhibák miatt eltér a kormányhatóságilag jóváhagyott, hiteles, eredeti szövegtől. E körülmény hordereje nem kicsinyelendő. Ha a szabályrendelet hibás szövege megy át a köztudatba, lassanként a folytonos alkalmazás által a helyes szöveget lerontó szokás keletkezik, de ettől eltekintve is számos zavar okozója lehet s az erőlyes szabály-alkalmazást megnehezíti.

Visszatérnek azonban a felvetett kérdéshez s röviden körvonalozom mit tartanék e tekintetben kívánatosnak.

Első sorban kikeresendők lennének magánjogi rendelkezést tartalmaznak (így pl. a lakbérleti, építési stb. statutumok) s ezen statutumok legalább 60 drb. nyomtatott példányban a városban előforduló íráshibák, sajtóhibák az eredeti szöveg átvizsgálása s annak a nyomtatott példány szövegével összehasonlítása útján kijavítandók s a szöveg

helyességét igazoló záradékkal ellátva 20—20 példában a törvényszék polgári — telekkviosztályaihoz s a járásbírószághoz lennének átteendőek.

A fenti intézkedés költséggel éppen nem jár s másrészt nem kivetetlen nehéz.

Természetes, ha egyes szabályrendeletünk kiadványát még nem lenne, mindennek előtt ez iránt kellene intézkedni.

Nem mulasztatom el, hogy ne jelezsem egy másik óhajtatást, mely azt hiszem többeknél vizsgálhangra talál, legalább úgy tudom, hogy városunknak érdemes tisztíttatása Fittler Béla is megpendítette már egy ízben ezen eszme keresztülvitelét.

A már nem egyszer hangzottatott „pium desiderium”: érvényben levő szabályrendeleteinknek a későbbi törvények, kormányrendeletek, szabályzatok, közgyűlési határozatok által hatályon kívül helyezett részeit elhagyásával s az ugyanígy alkotott módosítások, pótlások felvételével egy könyvben egységes összegyűjtése és kiadása.

Nem tagadom: e munkát költséges lenne, de hogy mily becses lenne jelen közigazgatási életünknek s mily becses jogtörténeti mű lenne a távol jövő számára — annak megítélését az olvasóra bízom.

Dr. K. L.

Megyei és városi élet.

bizottsági tagok pénteken d. u. 5 órakor a Fekete sas emeleti termében mintegy 60-an értekezletre gyűltek össze, hogy a közeledő tisztújítás esélyeit megbeszéljék és ha lehetséges egyöntetű eljárásban állapodjanak meg. Felmayer Károly az értekezletet megnyitván, először dr. Fanta Adolfot, jegyzőt dr. Szabady Józsefet kérték fel.

A polgármesteri állásra az értekezlet egyhangulag, közlekedéssel Havranek József kir.

tanácsost eddigi polgármestert jelölte és elhatározta, hogy miután a többi állások betöltésénél tanács és felvilágosításaira nagy szükség lesz, egy küldöttség hívja meg az értekezletre.

Dieballa György, Kovács István és Berregi György mentek el a polgármesterért, akit beléptekor az értekezlet tagjai zajosan megeljeneztek.

Havranek József polgármester halás köszönetet mond az iránta immár 18 év óta nyilvánuló bizalomért, ez a bizalom fogja megacélozni akaratát, irányítani működését, hogy a városnak, a közügynek legjobb tehetege szerint hasznára lehessen.

Az éljenek csillapultával az értekezlet a többi állások betöltésére tért át.

Keresztes Ignác tanácsost az értekezlet egyhangulag jelölte.

A gazdasági tanácsosi állás betöltésénél a polgármester véleményadásra kérésével fel, kijelentette, hogy sajátjával bár, de kénytelen kimondani, hogy a gazdasági tanácsos, a mennyire puritán jellemű becsületes ember, a mennyire kitűnő, tollal kezében a zöld asztal mellett, annyira indolens a hivatalos órák betartásában, kedvetlen a külső ügyek intézésében. Megmondta ő ezt már 6 évvel ezelőtt is, — de akkor sem volt, a kiből a mostani tanácsosnál jobban megbízhatna a város és most sincs. Legyen a közgyűlés tekintettel továbbá arra is, hogy még a régi szervezeti szabályrendelet alapján, a régi törzsfizetéssel lennének a régi tiszt, hogy egy régi tisztviselőt egy esztendő miatt ne fosszunk meg nyugdíjának jelentékeny részétől, a gazdasági tanácsos különben kijelentette, hogy ha a város közönsége ohajtja 1—2 esztendő múlva szívesen leteszi hivatalát, és a polgármester, mint mondá, „tud hinni szavában”, a méltányosság arra készteti, hogy a gazdasági tanácsos újból megválasztását javasolja.

Felmayer Károly azon nézetben van, hogy

a béresből csősz, vagy juhászokból gazda vált, az ilyennek aztán embernek kellett lenni a talpán, ha tekintélyét fenn akarta tartani. Egészen külön álló kaszt volt a hajduk osztálya, ezek az uraságok körül forgolódnak inasokból vették ki s mint ilyenek, írni, olvasni tudván, parasztnak tartották a többi cselédséget.

A déghi urodlomban akkora ribillió sosem volt még, mint mikor az ecsi-i csőszséget a fiatal uraság egyik inasa kapta meg. Deli Pistának hívták a gyereket, ott laktak közel az urakhoz, együtt nőt fel urával. Mikor az urinak iskolákra kellett menni, csak úgy állt a rud mellé, ha vele elmehet Pista is. És Pista ment; a játszó pajtásból szemfüles inas lett s utóbb irigylet ember: ecsi-i csősz.

Ódor András uram, az ecsi-i gazda, — mikor Deli Pista a pusztára megérkezett — nyomban sietett vele megértetni, hogy ő itt parvenu s mint ilyen, nagyon helyesen cselekednék, ha a pusztai törvényeket magára nézve kötelezőknek nem tartaná.

Szegény Galagonya Imre, a belmajori csikós, az ottani gazda fia esett el az ecsi-i csőszségtől Deli miatt; de elesett Ódor uram Zsófikája is, a kiből ecsi-i csősznek kellett volna lennie a farsangon.

Hanem aki Ecsin legjobban elszámította magát, az Ódor uram volt, a gazda; elég volt Pistának a pusztára bevágatni s magát a lakosság előtt megmutatni, hogy pártjárja álljon a pusztai népség gyengébb neme. Nem volt szálas gyerek, de alacsony se; amolyan czipőkes magyar fajta, olajbarna arcú, bogárfekete haj és vékonyka bajuszszal; a kire díobarna szemait egyszer rávetette, annak kebelében megmozdult a szíve.

Hej! az a büszke Ódor Zsófi de sokszor megíratta — könnyezte azt a tekintetét!

— Jól van szögám, ha egyszer apád kitiltott a házatokból, van azért még leány a világban.

De mondta volna neki: „add legyen, kell más számára is; de te hozzád illő csak egy termett s az is itt van Ecsen.”

Nagy-asszony volt; ünnep a pusztán, mehetett szentegyházba, a ki akart Deli Pistának nem volt ünnepe, az ő szentegyházukba nagy-asszony napján

TÁRCZA.

Leány-pásztorok.

Írta: Babay Kálmán.

Mezőföld gyöngye, legnépesebb községe, a hajdan híres Török Bálint ősi fészke: Enying nemcsak arról nevezetes, hogy ott a világ közepe; egy specialitása, mely csak az utóbbi időkben szűnt meg, érdemes arra, hogy megörökítsék.

Három szőlőhegye volt a phylloxera pusztítása előtt: az „őreg-hegy”, melyben minden gazdának volt hajléka, a „fehér-hegy”, a hol a leginkább élvezhető borok termett s a „les-hegy”, melynek itala példabeszéddé vált: szaladj gyerek, mert leshegyit kapsz!

A hajdani időkben temérdek erdőség vette körül Enyinget, melyekből napjainkra csak a szép hodosi erdő maradt fenn. Ez erdősegek igazi Árkádiájuk vala a seregély-madaraknak, honnét napot elhomályosító tömegekbe csaptak le az enyingieknek gyümölcsfával gazdagon beültetett szőlőre; miből ama másik bizonyosság következik, hogy ott szőlőt és gyümölcsöt megőrizni emberfeletti munkába került.

A derék őregeknek temérdek fejfájást és aggodalmat okozott ez az ingyenélő madár-had s már-már tehetetleneknek bizonyultak be a védelmi eszközök kiokoskodásában, mikor valaki indítványára elhatározták, hogy ezentul nem hegemesterek, hanem a falu hajadonai fogják őrizni a szőlőhegyeket.

Nyilván onnét indult ki a böles indítványozás, hogy akkora nesz csapni semmiféle potenciája a jó Istennek nem képes, mintha összeverbuválnak a falutól távol eső helyre 100—120 fehérnépet, a kik aztán hatalmas lármájukkal bizonyosan elriasztják a szentelen madarakat. Hogy eme felvetést sokan osztották a falu vénei közül, bizonyítja a végzés, a melyet hoztak s a melynek értelmében ez időtől kezdve lányokkal őriztették a szőlőt; s hogy eme eljárás praktikusnak bizonyult, onnét sejtethető, hogy egész az utolsó időkig érvényben volt e határozat.

Enyingen tehát sok-sok ideig a falu leányai őrizték a szőlő-hegyeket.

Boldogult Batthiányi Fülöp herczeg idejében az enyingi urodlom egy része jobbágyok kezén volt; még tul a Balatonról is jöttek kukoricza föld fogók, Kenese, Csajág és Kajár vége pedig az akkor leg-gazdagabb köznemes. Fesztich uraság feketei- és ecsi-i pusztáin vállalt nehány száz holdat így kukoricza alá.

Nincs a világban akkora ur, mint az urodlami csőszök voltak még az 50 es években is. Egy két paripa, mit a teljhatalmu tisztartó istállójába bekötött, megtette; ezért aztán szabad volt néki a ló-tartás. A nyilasok legselymesebb mezeje, a bankárok legropogósabb sarjuja a csősz portájára került, mi a legtöbbszőr csak arra szolgált, hogy azt az apródonként meghordogatott garmada eleséget betakarja, mely elég volt abraknak 10—12 ló számára újig. Néha még eladásra is került, bár pénzre csak akkor volt szüksége, mikor bucsu esett a központban; de ekkor aztán nem is sok becsülete volt a lázsiának, bankónak, hullott, mint furkós botjának a csapása, melyet megemlegetett s jövő bucsuig rováson tartott az, a ki kapta.

Én nem tudom, mi lehetett az oka, a Fesztich uraság és az enyingi herczeg cselédjei örökösi hadi-lábon állottak egymással. Egy-egy kis sereg került ki egyikből-egyikből, mikor a péter-páli mező-komáromi, vagy az Anna-napra eső déghi bucsura be-rukkoltak. Szép, nyalka legény volt valamennyi; a juhászok vállig érő fekete haját kemény, egyenes premű kalap fedte, míg a csikós és béres népség puha kalapja: vagy tornyos-csucsos sikkájával vált ki a tömegből. Mindegy volt aztán ezeknek, akár 25 fokra szökkent a higany a 0 fölé, akár 18-ra esett alá.

Az is az ősi idők hagyománya volt, hogy mikor a Fesztich juhászi ünneplőbe öltöztek, dupla gatyában jártak, alul vették a hosszabbat, a patyolat fehérét, hegyibe a zsirosat, a kurtábbat, de már a vaskampós bot egyformán jelezte mindegyiknél az egyhangu foglalkozást. Kálozon, a falu műhelyében dolgozott az a kovács, ki gyártotta számukra a kampót, ez árasztotta el a Fejér-megyei, Zichy, Cziráki,

Nádasdy-, Forgách- és úrményi urodlomak cselédjeit is, melyekbe aztán a vadagi-, hodosi-, lovasberényi- és bebeczi erdők bozótos alja termelte a somfanyelet.

A pásztor-emberek között egy külön törvény járt, melynek §§-ai ellen ritkán vétettek. Ilyen § volt pl. az is, hogy bicskájának mindegyiknek kellett lenni, mert megessett, hogy e miatt nem kapott helyet a béres. Az őreg Fesztichnek az volt a legelső szava a szegődő béreshez:

— Van-e bicskad?

Ha erre azt felelte a cseléd, hogy nincs, csak ennyit mondott neki:

— Nem használhatlak fiam, mert te „ugy töröd” a kenyeret; ahol sok morzsa elhull, ott sok pazarlik; a ki magának rossz gazda, az az uraságának se lehet jó, elmehetsz.

Vagy pl. az is benne volt a törvényben, hogy értsen a lókötés mesterségéhez. Hogyan vezetne nyomra akkor megkírosodott gazdáját, ha a lókötlők titkos mesterségét nem érti?

Mindjárt az első §§-ok közt állott az, hogy béres csak béres leányt vehet feleségül, míg csősz szemmet vehet a gazda leányára is. Vele különben egyen rangu volt a szűrő-kert pásztor és a fejős, bár ez legtöbbszőr őreg ember volt s a juhászok táborából került ki.

Mikor a pusztai leányok ünnepen szentegyházba mentek, csak a gazda leányának volt szabad a fejét bekötöni, míg a többiek hajadon fön viselkedtek s ezek között is a pápisták kontyba tűzték hajukat 8, vagy 16 sorra fonatban, a kálomisták ellenben leeresztve viselték a 3-as fonatot pántlikával a végében.

Ugy szokott az mindig lenni, hogy mikor a gazda fia betöltötte a 23 esztendőt, egy évig a ménes mellé került csikósának, a következő esztendőben aztán csőszségre jutott. Látni való, hogy a pusztai birodalmában az arisztokracziát a gazda, a csősz, a pusztabíró és fejős képezték, míg az ó-nép fogalmában a juhászok, kis- és nagybéresei, bregócsók és lóto-futó száztok gyermekek értéktek. Epochalis eseményt képezett egy-egy urodlomban, ha esetleg

a nyugdíj-külföldi megfizetését a közgyűlés megszavazta azon
esetben is, ha a tanácsos most nem választatná meg.
Dieballa György épp úgy vélekedik mint
előtte szóló; őt nem a személyek, hanem a város
érdeke vezérli, ő tudna olyan férfit a bizottsági ta-
gok sorában, aki azon esetben, ha az értekezlet a
mostani tanácsost elejtené, esetleg pályázatát benyuj-
taná és az állásnak meg is felelné.
Havranek polgármester kijelenti, hogy a
Dieballa György által előadott körülményről tud-
mása nincs.
Pálffy Károly azt kérde, volt-e a gazdasági
tanácsos ellen fegyelmi, vagy az azt megelőző előző
eljárás elrendelve. Ha nem volt, akkor joggal nem
panaszkozhatik senki sem Ajánlja, hogy a gazdasági
tanácsos újból jelöltessék, hasonló értelemben nyil-
latkoznak Pénzes Imre, Sára Gyula és Lőrincz Elek bizottsági tagok is.
Az értekezlet nagy többsége a gazdasági taná-
csosi állásra Tomsits Gyulát jelöli.
A pénzügyi tanácsosi állás betöltésénél
Havranek polgármester kijelenti, hogy a mostani
tanácsos a városnak talán legderekabb, legpon-
tosabb, kitűnő tisztviselője, a városi közigazgatás
bűszkesége, kéri újból jelölni.
Pénzes Imre kénytelen megellemezni a pol-
gármester nézetét, mert lehet a pénzügyi tanácsos a
város bűszkesége, de bűszke ember is, az efféle do-
log pedig fáj az adót keservesen fizető kebelnek,
azért csak azt sajnálja, hogy nem tudtak el-
lenjelöltet találni.
Tóth Arthur megadja az érdemnek, ami az
érdem és melegen ajánlja a mostani tanácsost, épp
úgy id. Almásy Ferencz is.
Erre az értekezlet tulajdonképp nagy többsége
Nemsi Gyula pénzügyi tanácsos jelölése mellett
nyilatkozott.
Főjegyzőnek: Tóth Istvánt, I. adó aljegyzőnek:
Gebhard Bódogot, II. adó aljegyzőnek dr. Kere-
kes Lajost jelölték ki, kinek törekvését, tehetségét
a polgármester meleg szavakban méltatta.
Tiszti ügyészül egyhangú lelkesedéssel Fitt-
ler Béla jelöltetett.
Árvaszéki ülnökök a régié maradtak.
Egy szóval a régi tisztviselők mind újból ki-
llettek jelölve, csupán a pénztárnoki állás betöltésé-
nél volt élénkebb az eszmecseré.
Kovács Pál kijelenti, hogy amit egyesek
ellen a modor tekintetében fel lehet hozni, az hatvá-
nyozott mértékben meg van a mostani pénztárnok-
ban és csupán méltányossági szempontból nem ki-
ván ellenében jelöltet megnevezni.
Tényleg úgy látszott, hogy az értekezlet több-
sége Gebhard Bódog mellett van, azonban a kor
iránti tisztlet, és a magyar embertől oly szépen je-
lemző méltányosság mindenkit megakadályozott ab-
ban, hogy egy a várost három évtized óta szolgáló
választás f. hó 16-án esztűrtökön lesz.
Mint biztos forrásból értesülünk Gebhard
Bódog városi aljegyző a pénztárnoki állásra
is pályázik.
* * *
A Zichy-ligetről (MP.) A beköszöntő tavasz oda-
csal ki mindenkit, a hova vágyódik a szabad ter-
nem harangoznak be. De mivel bementek Déghre
mindannyian, ő meg átvagolt Enyingre, a Molnár
hajdu keresztapját meglátogatni. 25 év óta volt már
ez a központban, a híres Farkas tisztartó mellett,
ez idő alatt egy kis szőlőt is szerzett már az öreg
hegyen. Kitekintettek ide is.
Nagy-asszony körül már puhul a Jakabszőlő,
meg a bajor, a mi azt is jelenti, hogy a serege-madár
talál prédát ilyenkor eleget, következésképp szükség
van az őrzésre.
Sas Lidike volt a hegybíró az öreg hegyen,
egy öt fertályos gazdaember egyetlen leánya, egy
lágy tekintetű, kékszemű leánya, talán a 16-ik évét
most léphette át, amolyan fejlődő kis fruska, a kivel
még csak a suhanco-osztály mer dévajkódní, de a
kiről mindenki tudta, hogy vagyona miatt hamarosan
első leány lesz Enyingen.
A hegyásztorok kötelessége volt betekinteni
minden „likos pinczé”-be megtudandó, ki jár ott?
Igy került a Molnár hajlékba is a hegybíró vezetése
alatt 12 csillogószemű hajdon.
Deli Pista mosolyogva csipkedte sorba a hamvas
arcokat s mikor a vezérhez ért, leeresztette ingujjas
karját s szemébe tekintett.
Szegény kis leánya nem bírta kiállani nézését,
forgolódott vele a hajlék, hogy melyik füle csendült
meg: a világról meg nem tudta volna mondani.
— Te vagy kis tuba ezeknek a vezetője? Hát
én neked azt mondom: valahány kukoriczabetyár
Mezőföldön van, az mind Ecsi felé menjen az idén,
mert a csosz többet lakik a nyáron az enyingi
hegyen, mint oda haza, én mondom ezt, Deli Pista.
Sokat sugtak-bugtak Enyingen, de még többet
Ecsin, sok kár esett a gerezdekben, de még több a
kukoriczabán. Azonban a serege madarak hagyta is
a fűrtökön, kukorica meg a nélkül is termett elég
Szép holdvilágos szeptemberi estén, mikor cse-
desség szállja meg az ökörnyalas mezőket s egyedül
az a távolból zibongó hang érkezik a borágas lej-
tőre, mely a völgyekből szokott emelkedni a magasba,
az a messziről jövő édes-titkos sóhajlás, melyet a
nyugalomra térő anyaföld hallat szél nélkül estén...
nem tudom, Ecsin figyelte-e valaki egy távozó lovas
patkója neszt, oda át a Bordolányék hajléka mel-
letti gyeptűben kendőbe burkolózott alak gubbasz-
kodva figyelte a közeledő léptekeket.

mesztetbe. Nem ezéja e soroknak a kikelet meg-
éneklése, azt tették és teszik szakavatottabb egy-
nisegek; de a közfigyelmet felakarom ébresztetni, a
mi községünknek jelenlegi állapotára, a melyek va-
lóban mostoha bánásmódban részesülnek, nézzük
csak a: Zichy ligetnek keresztelt sétányunkat, a
melynek a jelenlegi szomorú állapota sem Zichynek,
sem városunknak, valljuk be az igazat, dicséretére
nem válik. El kell ismernünk ugyan, hogy a ker-
teszet részéről minden lehetőséget elkövetnek, a
mennyiben az elpusztuló csemeték és lombok újak-
kal cseréltetnek fel, de csak azért, hogy a por és
szárazság jóval többet ismét elpusztítsa. Ha tehát
azt akarjuk, hogy ezen sétány a városi közönség
üdülő helye lehessen, a mire mint kiki tudja, fel-
tétlen szükség van, úgy azt első sorban öntözteni
kell. Már közel ezer forintot gyűjtöttek össze oly-
egyének, kiknek óhajja az, hogy ezen összeggyűjtött
összeg segítségével, készíttesse el a város e liget
vívezetékét, hogy mindazok, a kik a munka fára-
dalmai után üdülést keresnek, azt egy pormentes
városunkhoz méltó ligetben fel is találják.
Főlételek még felemlíteni, hogy mily nagy
hiány van a padokban, a melyekről szintén gondos-
kodni kell. Ha látjuk a legszerényebb városokat,
csak itt szomszédságunkban Veszprémet, a
mely csak rendezett tanácsu város és mind áldozat-
okat hoz sétányaira, úgy nem hihetjük, hogy a mi
fevilágosodott és a kor színvonalán álló városi
atyáink nem szívesen járulanak ligeteink és sétá-
nyaink észszerű és szükséges felszereléséhez. —
Adjunk tehát a Zichy-ligetnek vizet, vizet és ismét
vizet, és tegyük azt városunk kedvencz üdülő-
helyévé.
* * *
A martonvásári szemle. A szűkebb körű árva-
házi bizottság összes tagjai, — Cziráky Antal
gróf kivételével, akik akkor Lovasberényben volt el-
fogalva, — f. hó 9-én a reggeli gyorsvonattal men-
tek Martonvásárra, amelynek területén József
főherczeg ő fensége, megének alispánjának ké-
relme folytán, a megye által emelendő árvaház ré-
szére ingyen területet ajánlott fel. A küldöttséget
Libits Adolf jószágigazgató fogadta, a közsé-
gi képviselőtestület testületileg kivonult és a bizottságot
vezető Fiáth Miklós főispán a község házában
Lattyák János román kath. plébános üdvözölte és
kérté őt, és a bizottságot, hogy vessék latba befolyá-
sukat azon irányban, hogy az árvaház Martonvásáron
építtessék fel.
A tulajdonképpeni szemle rövid ideig tartott.
József főherczeg t. i. 4 helyen ajánlott fel területet,
de a bizottság mindjárt a legelsőtt teljesen alkalmas-
nak és megfelelőnek találta. Ez a 7 1/2 holdnyi egész-
séges és szépfekvésű föld a vasut mentén a főherczegi
magtártól a tordas-martonvásári utig nyúlik el.
Az iskolák azon esetben, ha az árvaház Mar-
tonvásáron épülne fel, egyelőre alkalmasak lennének.
Délben a bizottság tagjai a helybeli vendéglő-
ben a főherczeg vendégei voltak. A távollevő fő-
herczegi házigazdát Libits Adolf jószágigazgató
helyettesítette, aki a harmadik fogás után a nemes
ügyért buzgó bizottságot köszöntötte fel, mire Fiáth
Miklós báró főispán a távollevő, nemesszivű és leg-
magyarabb főherczegért üritette poharát.
Nyolcz leányka hinczárózt a hajlék gádorjáb-
ban, a gólaorru fű szaraból alkotott lánczon szám-
lálógaták: eljön-e, a kit Lidike vár? A hány lánc-
sikerült, annyi mosoly született a csitri arczon, a
hány összekuszálódott, annyi óhaj röppent el a gá-
dorból. Mikor a 20-adik lánczot akasztották a mo-
solygó leányka nyakába, megdobbant a sató-ut, fel-
hangzott az ismerős paripa-nyerítés.
— Jón... jón...!
És aztán az a gyeptűben gubbaszkodó alak lát-
hatta, mint köti meg a legény paripáját az öreg
diófához, mint kapja közre az érkezett sereg
leány; hallhatott egy halk czuppanást, mely szívébe
nyilallott, kötekedő, incselkedő nevetgérezést s azt a
fülleme hangversenyt, melyet 8 női hang egy érczes
baritonról kísérve rögtönzött.
„Nem örlet az urozai malom,
Mind csak rólad beszélnek angyalom!
Hadd beszéljen bár az egész világ,
Csak légedet szeretlek, gyöngyvirág!”
Köny szőkik szemébe, keserűség bánatos szí-
vébe.
— Hát csakugyan szereti...
Hogy irigylí azt, a mit ott a gádorban lát!
Menne, de lekötve tartja valami ígéret; az az esze-
veszett vágy, melyet a toronyból alá tekintő érez...
Marad, lakik jól a „más” boldogságának szemlélé-
sével, győződjék meg teljesen arról, hogy a meny-
ország, a földi boldogság nem lesz az ő osztályrésze
soha, soha!
Finom szán-ut nyomódott Ágnes napra; kettős
násznap indult el a csikorgó havon Ecsiből. Egyik
délre, a temérdek pusztákban át Déghre, ezen vitték
a sárga, beestett arcu menyasszonyt. Bizony kevés
volt a kíséret, még kevesebb a csengő, mintha nem
is esküvőre mennének. A másik nyugotra, Enying
felé, ez vitte a völgyényt. Elöl egy négyes fogat,
prűszkölő paripa mind a négy, kényesen hányják-
vetik selyemkendőkkel beagatott fejüket, gubbasz-
gólval van talpig bebuza mind a 4. Még a pusztai
kutyák is ez után szaladnak csaholva-vihogva.
Ellenkező irányba halad a két menet; lefelé a
dacz, a kétségbeesés, felfelé a remény, a szerelem, a
boldogság.
Bizony nem érte meg hajdon fővel a tizen-
nyolczadik évét Enyingen az akkori hegybíró!

A délutáni vonattal, a bizottság tagjai elhagy-
ták Martonvásárt, hogy legközelebb Kálozon ta-
lálkozzanak.
— A lovasberényi értekezlet. Lapunk mult számában megemlékeztünk a fehérvár-
bői vasut tárgyalás f. hó 9-én Lovasberényben
tartott értekezlet eredményéről. Akkori értekezletünk
m. néhány fontosabb részlettel bővítjük ki. A ve-
néziépítést legelkeesebben Lovasberény és
Ptká karolták fel, 50,000 illetve 30,000 frtot
ajánl fel törzsrésztvényekre, — a bicskei érde-
ktség ellenben távol létével tündökölt. Ugy a
nánosok mint a kisebb községek 5—10,000 frtot
ajánlottak fel. Havranek József polgármester
rényét fejezte ki, hogy Székesfehérvár szab. kir-
ya is saját jól felfogott érdekében az aránylagos
háziarúlást nem fogja megtagadni. Az értekezlet
vul Seidel Lajos főkapitány azon indítványát
fadtá el, hogy a jelenlevő közsé-
gi küldöttek, te-
ltve a vasutvonal nagy fontosságát igyekezzenek
egyes községektől és magánosoktól magasabb ösz-
egű hozzájárulásokat kieszközölni és azt jelentsék
14 napon belül a szűkebbkörű intéző bizottságnak.
HIREK.
Április 12. Lövéstársulat közgyűlése.
Április 14. Megyei köz-
bizottság ülése.
— A nagy „leleplező” Székesfehérvárról.
Jarabás Albert, a „Fejérmegyei Napló”
szerkesztője a mult szerdán élehangú cikket
rt, a budapesti „megfigyelő társaság” fe-
ről és egyszersmind olyan epizódokat sorolt
el Kosztka életéből, a melyeknek szellőztetése
á nézve bizonynyal nem volt kellemes. Erre
z ominosus cikkre Kosztkát figyelmeztették
partnerei, ennek következtében dr. Kosztka
mil Mattyasovszky Mátyás honvédszá-
ados és Fráter Jenő honvéd huszár főhad-
agy társaságában tegnap d. u. 4 1/2 órakor
városunkba érkezett, és a két honvédtiszt
Jarabás, Kosztka nevében provokálta.
Jarabás kijelentette, hogy megbízottait,
liket még nem nevezett meg, ma estére
az országos kaszinóba küldi és maga is
Budapestre utazik. Úgy értesülünk, hogy Ba-
rabás egyik megbízottja egy szabadelvű
párti képviselő lesz, aki Kosztka Emil drt
jól ismeri. Kosztka és a két honvédtiszt
még a 6 órai vonattal visszautaztak Buda-
pestre. Az ügynek valószínűleg érdekes foly-
tatása lesz.
— Választmányi ülés. A megyei tiszti nyugdíj
és jegyzői nyugdíj választmány f. hó 17-én d. e.
10 órakor a megyeház kis termében ülést tart.
— A sorozás a székesfehérvári járásban ápril
hó 20-án kezdődik és 25-ig tart.
— A sz. fehérvári kir. törvényszéki joggyakor-
nokokat a sz. fehérvári kir. törvényszékhez al-
jegyzőknek ne-
vezte ki.
— Halálozás. A „Fejérmegyei Takarékpénztár”
éptületén gyászolbóg hirdeti, hogy Dwell Rezső,
az intézet vezértitkára ma d. e. 11 órakor, hosszas
szenvedés után meghalt. A boldogult 53 évet élt, s
városunk társadalmában előkelő szerepet vitt.
— Államsegély. A vallás és közoktatás-ügyi
minister a dunapentelei közsé-
gi iskola részére évi
798 frt államsegélyt engedélyezett.
— Alapon tegnap nagy tűz volt, melynek az
dtani község háza esett áldozatul. A kár jelenték-
ny, de meg fog térülni, mert a község háza biztosítva
volt. Az irományokat, és a közsé-
gi pénztárt meg-
mentették.
— Tűz a Felmayer-gyárban. Tegnapelőtt este
a városunk legnagyobb, virágzó ipartelepén a Fel-
mayer-féle festő gyárban tűz ütött ki, mely azonban
szerencsére még csirájában el lett fojtva. A gyár
palotai utcára néző részén van az itálló, melynek
hátsó ablakai a „Ponty” vendéglő udvarára szol-
gálnak. Ez ablakok szalmával vannak betömve; az
itállóban is nagymennyiségű szalma volt felhal-
rozva. Az ablakot betöltő szalma fogott tüzet. Szé-
ncsére a Ponty vendéglő udvarán dolgozó cseléd-
lány észrevette a tüzet s csakhamar el is oltotta.
A tűz valószínűleg bosszu műve, és az által kelet-
kezett, hogy égő tárgyat, talán szivart tettek a
szalma közé. A rendőrség erőiesen nyomoz.
— Stylus. A rendőrök olykor-olykor napkeleti
vágnyelven beszélnek a papirosos Mikor megzallja
őet az ihlet, hát olyan ékesen röjják egymás mellé
abotjukat, hogy szinte szinte kikiabál azok közül a
jez. Az ihlet percében születtek egyik köz-
ridő következő jelentése is: „Tisztelettel jelentem,
hgy Sz. kömiveségd a N.-utca 10. számú házból
bukkanván, kit én felszólítottam, hogy ott ne
ádalogjon; felszólításomra nem távozott el, sőt
nább nekem jött és velem szembeállt, minekutána
klytelen voltam őt onnét az oldalfegyveremmel el-
alalítani!” Nos, aztán mondja még valaki, hogy
rlis világban élünk!
— Halálozás. Édeskuty Lajos nagykeres-
kő, cs. és kir. udvari szállító f. hó 9-én életének
51k évében, Budapesten elhalt. Az elhunyt a
Kupelen féle mohai „Ágnes”-viz forrás bérője volt,
gyes spekulatív által az „Ágnes” viznek európai
há nevet vívott ki.
— A dunántúli ref. püspök első körlevele most
jnt meg. Az új püspök első sorban megköszöni
léstársai, és az egyházak presbyteriumainak az
nyában nyilatkozott bizalmat és jóindulatot. Ki-
fé azután, hogy mily irányban kéri és várja ő

lelkészársai közreműködését az egyházi élet fejlő-
désének biztosítása tekintetében. Behatóan foglalkozik
az egyházi élet terén most ujonnan életbe léptetett
ev. ref. lelkési özevgy, árva gyámintézet, és a kar-
társi jóviszony ápolásának kérdéseivel. — Megjelent
az új püspök milleneumi pásztorlevele is. Hosszabban
elmélkedik a milleneum fontosságáról, történelmi
adatok felsorolásával teszi vonzóvó stílusát. — majd
átter azon módzatokra, melyeket a milleneum meg-
ünneplésére legalkalmasabbaknak talál. Felhívja
lelkészársait, hogy a dunántúli ev. ref. egyházkerület
minden egyházában 1896. év május hó 10-én tart-
sanak hazánk ezredéves fennállásának emlékére
hálaadó örömtűnnapi istentisztelet, a szokott módon,
hazafias énekek, a hol énekkar van, annak közre-
működése mellett, a hol az nincs, a gyülekezet általi
énekléssel. Ugyanazon napon tartson a presbyte-
rium gyűlést, a melynek egyedüli tárgya legyen
hazánk ezer éves fennállása nagy fontosságának
méltatása az elnök részéről és a gyülekezet e feletti
örömnnyilvánulása emlékének jegyzőkönyvbe iktatása.
A hol csak a viszonyok megengedik, létesítsen minden
gyülekezet ezen napnak emlékére valamely jótékony-
célú, közművelődés, vagy nevelésügy előmozdítására
szánt alapítványt, a melynek kamatai évenként, mint
ezredéves emlékalap kamatai adasának ki szegény
gyermekeknek segélyül, népiskolai vagy felsőbb tan-
intézeti tanulóknak jutalmul. Az összes népiskolákban
tartassanak ezer éves örömtűnnepélyek a nyári köz-
vizagákat megelőzőleg oly alakban, hogy azok alkalm-
masak legyenek a gyermeki szívben az ősök erényei
átörökítésére, az irántuk való tisztelet felébresztésére
s a honszeretet s hazafias kötelességérzet fejlesztésére.
— Vereskakas. Folyó hó 6-án d. u. 2 órakor
tűz ütött ki Sárkeresztúron. Sebők István ottani föld-
mives szérűskertjében támadt a tűz, de azonnal el-
fojtották. A kár jelentéktelen.
— Táncpróba. A sárkeresztúri fiatalok f. hó
5-én a Kántor-féle vendéglőben táncpróbát rendez-
tett, ami kitűnően sikerült. A multság reggelig
tartott.
— Nagy idők tanuja. Lapunk mult számában
már közöltük, hogy Rodé Nep. János, 1848—49-ki
szabadságharcos f. hó 7-én Ráczalmáson elhalt. Az
elhunyt a szabadságharc alatt nagy tevékenységet
fejtett ki Klapka tábornok alatt. Résztvett 14 had-
járatban, köztük a pákozdi, svehát, kápolnai, isa-
szegi és ácsi ütközetekben. Az utóbbiban, midőn a
zászlótartót agyonlőtték, ő vette át a magyar zászlót
A szabadságharc befejezte után egy ideig fogva
volt; utóbb a sz.-fehérvári rendőrség szolgálatába
lépett s itt csakhamar rendőrbiztos lett. Nyugdíjaz-
tatása óta Ráczalmáson élt, csendes visszavonultság-
ban. Temetése f. hó 8-án ment végbe, nagy részvét
mellett.
— Rendőri hírek. Bak Ferencz Héjj Imre
helybeli mészáros segéde állítólag gazdájá pénzszek-
reket a helybeli bíróságra hozta. — Andor
György Krieger János helybeli kereskedő kocsisa és
Misk Jánosné napjainkban a keresencsétől bór-
rultak fel a kocsiikkal, hogy az első bordáját törte
be, a második pedig ballábát törte.
— Dioráma a vásártéren. Igen érdekes látni-
valókat nyújt a vásártéren felállított dioráma. A
kieli csatorna megnyitási ünnepélyét mutatja be 40
képben. Holnap már új műsor lesz; Berlin és Párizs
valamint a Csikásgó kiállítás egyes részletei lesz-
nek láthatók. A dioráma megtekintését mindenkinek
ajánlhatjuk.
— Szerencsétlenül járt biciklista. Hogy a
biciklizés igen szép és hasznos sport, azt ma már
senki sem vonja kétségbe, — valamint azt sem, hogy
nagy vigyázattal kell gyakorolni, különösen azoknak,
akik tanulják. Egy percznyi figyelmetlenség, s a
kezdő biciklista gyakran nagy veszélynek teszi ki
magát. Példa erre Krausz vadász-főhadnagy esete.
A főhadnagy tegnap délután gyakorolta magát a
biciklizésben a Kossuth utcái kaszánya hátsó ud-
varán, melyet tudvalevőleg a kanális határol. Hogy,
hogy nem hátra nézett, s e pillanatban a géppel
együtt a kanálisba zuhant, oly szerencsétlenül, hogy
lábát törte. A szerencsétlenül járt főhadnagy iránt
nagy a részvét.
— A kivándorlási szédelőgök ellen. A belügy-
minister újabb, szigorubb rendelkezést hiyta fel az
egyes törvényhatóságokat, hogy óvják a népet azon
genuai ügynökök ellen, akik csabos ígéretekkel a
Braziliába való kivándorlásra kecsgetetik a lépre-
menőket. Az elesábitott szegény magyarok, akiknek
képelete csupa arany légvárakat épít, nem jutnak
tovább Genusául, ahonnan, miután az ügynökök
kifosztják őket, elzúllva kerülnek haza, rendesen
mint tolonczszállítmány. Ezt megakadályozandó, ren-
delkezik a belügyminister olyan szigoruan.
— Szigeti fényképésznek a Kristófféren Buda-
pesten megnyílt műterme nem kis feltűnést okozott
a fővárosi körökben; kiváló ügyessége a festészet és
fényképezés terén a székesfehérvári közönség előtt
rég ismert, és a versenyt a fővárosi fényképészekkel
sikerrel kiállja. Az országos kiállítási iroda már is
megbízta az állandó jegyesek fényképeinek elkészí-
tésével, melyet megrendelhetni székesfehérvári mű-
termében is. — A kiállításra felránduló közönségnek
elég szép látni valója lesz fényesen berendezett mű-
intézetében, melyet különösen fehérvári ismerősei
látogatnak szírien.
299 — 1 — 3.
— Szeszűzet. (A győri szeszgyár és fin. részv.
társ. eredeti tudósítása) A kereset az elmúlt héten
élénk volt s így az irányzat tartosan szilárd marad,
noha az árak jelentékenyen nem változtak. Jegyzé-
seink ma a következők: Finomított szesz nagyban
frt 51 1/2 — 52 1/2. Finomított szesz kicsiben
frt 52 1/2 — 53 1/2. Denaturált szesz hordostul frt 19 — 19 1/2.
Az árak 10000 l. %-ként hordó nélkül a győri
állomásra szállítva, készpénzfizetés mellett értetik.